

Araştırma Makalesi/ Research Article

Öğrenci Hemşirelerin İnternet Bağımlılık Düzeyleri ve Etkileyen Faktörler

Internet Addiction Levels of Nursing Students and Affecting Factors

Nülüfer Erbil¹ Mehtap Gümüştay² Eda Salman³

¹ Ordu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Ordu, TÜRKİYE

² İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İstanbul, TÜRKİYE

³ İstanbul Tuzla Devlet Hastanesi, İstanbul, TÜRKİYE

Geliş tarihi/ Date of receipt: 05/04//2020

Kabul tarihi/ Date of acceptance: 26/04/2020

© Ordu University Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Turkey, Published online 30/04/2020

ÖZ

Amaç: Bu çalışma, öğrenci hemşirelerin internet bağımlılık düzeylerini ve etkileyen faktörleri saptamak amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı tipteki araştırmanın örneklemine, hemşirelik bölümü 2., 3. ve 4. sınıfta öğrenim gören, çalışmaya katılmayı kabul eden 242 üniversite öğrencisi alınmıştır. Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formu ve İnternet Bağımlılık Ölçeği (İBÖ) kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistiksel yöntemler, Mann-Whitney U testi, Kruskal Wallis testi ve Spearman Korelasyon analiz testi kullanılmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin yaş ortalamasının 21.19±1.57, %74'ünün kız öğrenci ve %36'sının 3. sınıf öğrencisi olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin internet kullanmaya başlama yaş ortalamasının 12.62±2.30 olduğu bulunmuştur. Öğrencilerin 8.09±2.65 yıldır kendilerine ait cep telefonları bulunduğu, %96.7'sinin akıllı telefon kullandığı, %74.4'ü en iyi teknolojik aletin akıllı telefon olduğunu belirttiği, %49.6'sının günde 2-4 saat internete bağlandığı belirlenmiştir. Öğrencilerin %93'ünün internete telefonla bağlandığı ve %71.5'inin en çok "sosyal medya kullanımı" için internete bağlandığı saptanmıştır. Öğrencilerin İBÖ toplam puan ortalamasının 34.16±11.57 olduğu belirlenmiştir. İBÖ kesme puanına göre, öğrencilerin %81.8'inde "düşük düzeyde", %16.9'unda "orta düzeyde" ve %1.2'sinde "yüksek düzeyde" internet bağımlılığı olduğu bulunmuştur. Akıllı telefon kullanma süresi arttıkça internet bağımlılık düzeyi ve sosyal ilişkilerde bozulma düzeyinin arttığı belirlenmiştir.

Sonuç: Hemşirelik öğrencilerinin interneti daha çok sosyal medya için kullandığı ve beşte dördünün internet bağımlılık düzeylerinin düşük olduğu görülmüştür. Bununla birlikte akıllı telefon kullanma süresi arttıkça, internet bağımlılığı ve sosyal ilişkilerde bozulmanın arttığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: İnternet bağımlılığı, öğrenci hemşire, etkili faktör

ABSTRACT

Objective: This study was conducted to determine the level of internet addiction of nursing students and affecting factors.

Methods: This descriptive study included 242 university students who studied the 2nd, 3rd and 4th grades of the nursing department and agreed to participate in the study. The Personal Information Form prepared by the researchers and Internet Addiction Scale (IAS) were used to collect the data. Descriptive statistical methods, Mann-Whitney U test, Kruskal Wallis test and Spearman Correlation test were used to evaluation of the data.

Results: It is determined that the average age of the students was 21.19±1.57, 74% were girls and 36% were 3rd grade students. The average age of students to start using the internet was 12.62±2.30. The students have their own mobile phones for an average of 8.09±2.65 years, 96.7% stated that they use smartphones, 74.4% stated that the best technological devices are smartphones, 49.6% stated that they connect to the internet 2-4 hours a day. 93% of the students were connected to the internet by phone and 71.5% of them were connected for the most "social media use". IAS total score of the students was 34.16±11.57. 81.8% of students had a "low level" of internet addiction, 16.9% had a "medium level" and 1.2% had a high level internet addiction. It was determined that the level of internet addiction and the deterioration in social relations increased as the smartphone usage time increased.

Conclusion: It was observed that nursing students used the internet mostly for social media and four of the five students had low internet addiction levels. However, it has been found that as the time to use the smartphone increases, loss of control, desire to stay online, negativity in social relations and consequently internet addiction increase.

Keywords: Internet addiction, nursing student, affecting factor

ORCID IDs of the authors: NE: 0000-0003-3586-6237; MG: 0000-0002-4497-1365; ES: 0000-0002-4169-231X

Sorumlu yazar/Corresponding author: Arş.Gör.Mehtap GÜMÜŞAY

İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye.

e-posta/e-mail: gumusaymehtap@gmail.com; gumusay_mehtap@hotmail.com

* Bu çalışma 28-29 Nisan 2016 tarihinde Eskişehir'de yapılan 15. Ulusal Hemşirelik Öğrenci Kongresi'nde poster bildiri olarak sunulmuştur.

Atf/Citation: Erbil N, Gümüştay M, Salman E. (2020). Öğrenci hemşirelerin internet bağımlılık düzeyleri ve etkileyen faktörler. Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi, 3(1); 17-26. DOI: 10.38108/ouhcd.714737

Giriş

İnternet, iletişimi kolaylaştırmak, hızlandırmak ve güvenli bilgi alışverişini sağlamak için geliştirilmiştir (Davis ve ark., 2002; Anand ve ark., 2018). Teknolojinin gelişmesi ile birlikte internet günlük hayatımızın vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir. İnternet sağladığı olanaklar ile insan yaşamını kolaylaştırmasının ve geliştirmesinin yanında, internet kullanımındaki artış, insanlar üzerinde olumsuz etkileri de beraberinde getirmeye başlamıştır (Kırağ ve Güver, 2019). Bu olumsuz etkilerden bir tanesi internet bağımlılığıdır. İnternet bağımlılığı; interneti aşırı kullanma isteğinin önüne geçilememesi, internetten uzak kalındığında aşırı sinirlilik hissinin yaşanması ve internet kullanımı nedeniyle bireyin iş, aile ve sosyal işlevselliğinin bozulması ile karakterizedir (Young, 2004; Arısoy, 2009).

İnternet bağımlılığı bireylerin yaş, cinsiyet, gelir durumu, eğitim durumu gibi özelliklerden ve dışa dönük olma, sorumluluk sahibi olma, duygusal olma, gelişime açık olma gibi kişilik özelliklerinden etkilenebilmektedir (Kırağ ve ark., 2016; Köse ve ark., 2012). İnternet bağımlılığı da bireyi fiziksel, ruhsal ve sosyal açıdan etkileyebilen önemli bir durumdur (Kawabe ve ark., 2016). Yapılan çalışmalar internet bağımlılığının yorgunluk, uyku problemleri, konsantrasyon sorunları, sosyal ilişkilerde bozulma ve depresyon gibi birçok soruna neden olduğunu göstermektedir (Younes ve ark., 2016; Ching ve ark., 2017).

Gelişen teknolojiye daha kolay adapte olması sebebiyle gençlerde internet bağımlılığı daha fazla görülmekte ve buna bağlı çevreleriyle ilişkilerini ve ruh sağlıklarını olumsuz yönde etkileyebilmektedir (Arısoy, 2009; Kırağ ve ark., 2016). Literatür incelendiğinde üniversite öğrencilerinin internet bağımlılıklarının %0.8 ile %16.8 arasında değişiklik gösterdiği çalışmalar bulunmaktadır (Anand ve ark., 2018; Younes ve ark., 2016; Günay ve ark., 2018; Ergin ve ark., 2013). İnternette geçirilen süre arttıkça internet bağımlılığının arttığını ve bireyin çevresiyle ilişkilerinde bozulma ve depresif belirtilerde artma olduğunu belirten çalışmalar

bulunmaktadır (Boonvisudhi ve Kuladee, 2017; Ching ve ark., 2017; Ergin ve ark., 2013; Günay ve ark., 2018). İnternette geçirilen sürenin artması gençlerde sosyal izolasyon, yalnızlık ve zaman yönetimi ile ilgili sorunların daha fazla ortaya çıkmasına neden olmaktadır (Kuss ve Lopez-Fernandez, 2016).

İnterneti daha fazla kullanmaları nedeniyle, öğrenciler internet bağımlılığı açısından risk altında bulunmaktadır. İnternet bağımlılığı sonucunda ortaya çıkan fiziksel ve psikolojik sorunlar, hemşirelik öğrencilerinin özel yaşamının olumsuz etkilenmesine, akademik başarısının azalmasına, uygulama alanlarında performanslarının olumsuz etkilenmesine, uygulama hatalarına yol açabileceği için araştırılması gereken bir konudur. Bu çalışma hemşirelik öğrencilerinin internet bağımlılığı düzeylerini ve etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem

Tanımlayıcı tipte olan araştırmanın evrenini, Karadeniz bölgesinde bir devlet üniversitesinin Hemşirelik bölümünün 2., 3. ve 4. sınıfına devam eden 357 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada örneklem seçimine gidilmeden evrenin tamamına ulaşılması hedeflenmiş, araştırmanın yapıldığı tarihlerde okulda bulunan ve araştırmaya katılmayı kabul eden 242 öğrenci örneklemi oluşturmuştur. Evreni oluşturan öğrencilerin %67.8'i çalışmaya katılmıştır. Araştırmanın veri toplama formunda, klinik uygulama alanına ilişkin sorular bulunması ve araştırmanın yapıldığı tarihlerde uygulamalı dersin teorik boyutunun verilmesi ve öğrencilerin dersin uygulaması için henüz kliniğe gitmemiş olmaları nedeniyle, hemşirelik 1. sınıf öğrencileri araştırma kapsamına alınmamıştır.

Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri 8-25 Mart 2016 tarihleri arasında, araştırmacılar tarafından hazırlanan "Kişisel Bilgi Formu" ve "İnternet Bağımlılığı Ölçeği (İBÖ)" kullanılarak toplanmıştır.

Kişisel Bilgi Formu

Kişisel Bilgi Formunda; cinsiyet, yaş, sınıf, mezun olduğu lise, yaşadığı yer gibi

sosyodemografik bilgilere ilişkin soruların yanında internet kullanmaya başlama yaşı, bilgisayar kullanma durumu, interneti ne sıklıkta kullandığı, sosyal medya kullanma durumu, takip ettiği internet siteleri gibi sorular bulunmaktadır (Ergin ve ark., 2013; Şahin ve Korkmaz, 2011).

İnternet Bağımlılığı Ölçeği

İnternet Bağımlılığı Ölçeği (İBÖ), Hahn ve Jerusalem (2001) tarafından geliştirilmiş, Şahin ve Korkmaz (2011) tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır. İnternet bağımlılığı, internetin ölçüsüz bir biçimde kullanılmasını ve bundan dolayı bireysel, sosyal ve mesleki alanda çeşitli sorunlar yaşanmasını ifade eden bir kavramdır. İBÖ, 5'li likert tipte bir ölçektir ve 19 maddeden oluşmaktadır. Ölçek maddelerinin her biri; "hiçbir zaman" (1 puan), "nadiren" (2 puan), "bazen" (3 puan), "genellikle" (4 puan), "her zaman" (5 puan) şeklinde cevaplanmaktadır. İBÖ'nün "*Kontrol Kaybı*", "*Daha Fazla Online Kalma İsteği*" ve "*Sosyal İlişkilerde Olumsuzluk*" alt boyutları bulunmaktadır. "*Kontrol Kaybı*" alt boyutu, kişinin interneti ölçüsüz kullanması ve bu kullanım şekliinden vazgeçememesi sonucunda bir takım sorunlar yaşaması ile karakterizedir. "*Daha Fazla Online Kalma İsteği*" alt boyutu, internette harcanan zaman ile ilişkilidir ve internet kullanım süresinin başlangıç dönemine göre artmış olması durumudur. "*Sosyal İlişkilerde Olumsuzluk*" alt boyutu, internetin aşırı kullanım sonucunda insanların sosyal ilişkilerinde oluşan sorunları ifade eder. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 19 ve en yüksek puan 95'tir. Ölçekten alınan puanın yükselmesi bağımlılık düzeyinin yükseldiği şeklinde yorumlanmaktadır. Ölçekten alınan toplam puan değerlendirilirken 19.00-44.33 puan aralığı düşük internet bağımlılığı, 44.34-69.67 puan aralığı orta internet bağımlılığı ve 69.68-95.00 puan aralığı ise yüksek internet bağımlılığı anlamına gelmektedir. "*Kontrol kaybı*" alt boyutu için; düşük 7.00 -16.33 puan; orta düzey 16.34 -25.66 puan; yüksek düzey 25.67-35.00 puandır. *Daha Fazla Online Kalma İsteği*" alt boyutu için düşük düzey 4.00-9.33, orta düzey 9.34-14.66, yüksek düzey 14.67-

20.00 puan arasındır. "*Sosyal İlişkilerde Olumsuzluk*" alt boyutu için düşük düzey 8.00-18.66, orta düzey 18.67-29.33, yüksek düzey 29.34-40.00 puan arasındır (Şahin, 2014). Ölçeğin özgün formunda Cronbach alfa katsayısı, "kontrol kaybı" alt boyutu için .90, "daha fazla online kalma isteği" alt boyutu için .88, "sosyal ilişkilerde olumsuzluk" alt boyutu için .92, İBÖ tamamı için .85 bulunmuştur. Bu çalışmada ise, Cronbach alfa katsayıları sırasıyla .86, .85, .89 ve .92 bulunmuştur.

Verilerin Analizi

Verilerin analizi, bilgisayarda istatistik paket programı ile yapılmıştır. Analizde, sıklık, yüzde, aritmetik ortalama, standart sapmayı içeren tanımlayıcı testler kullanılmıştır. Araştırma verilerinin normal dağılıma uygunluğu Kolmogrov- Smirnov testi ($D(242)=.139, p=.000$), histogram grafiği, normal dağılım eğrisi, Skewness ve Kurtosis ve varyasyon katsayısı ile değerlendirilmiştir. Verilerin normal dağılıma uymaması nedeniyle nonparametrik testler olan Mann Whitney U Testi, Kruskal Wallis testi ve Spearman korelasyon analiz testi ile gruplararası farklılıklar değerlendirilmiştir. Çalışmada istatistiksel olarak anlamlılık düzeyi $p<0.05$ alınmıştır.

Bulgular

Katılımcıların sosyodemografik özellikleri

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 21.19 ± 1.57 'dir. Öğrencilerin %74'ü kadın olup, %36'sı 3. Sınıf öğrencisidir. Öğrencilerin %50.4'ü büyükşehirde yaşayan, %43'ü Anadolu Lisesi-Anadolu Öğretmen lisesi mezunu, %26.9'unun babası ilkököl mezunu ve %49.6'sının annesi ilkököl mezunudur (Tablo 1).

Öğrencilerin internet kullanımına ilişkin özellikler

Öğrencilerin internet kullanmaya başlama yaş ortalaması 12.62 ± 2.30 'dur. Öğrencilerin ortalama 8.09 ± 2.65 yıldır kendilerine ait cep telefonları vardır. Öğrencilerin %74.4'ünün kendine ait bilgisayarını bulmakta ve % 96.7'si akıllı telefon kullanmaktadır.

Tablo 1. Öğrencilerin Demografik Özelliklerine Göre İBÖ ve Alt Ölçekleri Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Özellikler	n	%	Kontrol Kaybı Alt Ölçeği	Online Kalma İsteği Alt Ölçeği	Sosyal ilişki Alt Ölçeği	İBÖ Toplam
Sınıf			$\bar{x} \pm SS$	$\bar{x} \pm SS$	$\bar{x} \pm SS$	$\bar{x} \pm SS$
2. sınıf	83	34.2	14.62±5.47	8.56±3.58	11.49±4.78	34.68±12.11
3. sınıf	87	36.0	14.47±5.22	8.34±3.55	10.65±3.46	33.47±10.50
4. sınıf	72	29.8	14.40±5.42	8.18±3.28	11.80±5.30	34.38±12.26
Test* ve p			.029/.865	.205/.651	.037/.847	.116/.734
Cinsiyet						
Kadın	179	74.0	14.47±5.64	8.48±3.58	10.94±4,29	33.90±11.73
Erkek	63	26.0	14.58±4.42	8.06±3.15	12.23±5,09	34.88±11.14
Test** ve p			-.850/.395	-.462/.644	-1.697/.051	-.864/.388
Yaşadığı yer						
Büyükşehir	122	50.4	13.75±5.11	8.01±3.24	10.77±4.37	32.54±10.77
İl	53	21.9	15.54±6.07	8.77±3.97	12.03±4.96	36.35±13.30
İlçe	56	23.2	14.96±5.08	8.74±3.38	11.31±4.43	35.01±11.39
Köy	11	4.5	15.45±4.86	8.53±3.84	12.92±4.34	37.18±10.80
Test* ve p			5.604/.133	2.291/.514	6.494/.090	5.185/.159
Mezun olduğu lise türü						
Anadolu lisesi	106	43.8	14.76±5.17	8.69±3.61	11.40±4.43	34.80±11.33
Düz lise	64	26.4	14.50±6.23	8.15±3.54	11.68±5.28	34.34±13.39
Sağlık meslek lisesi	62	25.6	13.95±4.44	8.22±3.37	10.46±3.57	32.64± 9.64
Meslek lisesi	10	4.2	15.20±6.64	7.90±2.37	12.5±5.61	35.60±13.35
Test*ve p			1.140/.768	1.062/.786	3.361/.339	1.700/.637
Baba eğitimi						
Okuryazar	11	4.5	15.27±2.72	8.36±3.64	12.54±4.56	36.18± 8.58
İlkokul mezunu	65	26.9	13.86±5.37	7.61±3.05	10,73±3.92	32.21±10.86
Ortaokul mezunu	45	18.6	15.02±6.30	9.22±4.02	12.22±6.02	36.46±14.54
Lise mezunu	61	25.2	14.40±5.06	8.39±3.23	11.06±4.15	33.86±10.61
Üniversite mezunu	60	24.8	14.76±5.26	8.53±3.62	11.16±4.24	34.46±11.19
Test* ve p			3.045/.550	4.369/.358	3.137/.535	4.127/.389
Anne eğitimi						
Okuryazar değil	14	5.8	15.14±5.60	8.50±3.25	12.50±4.23	36.14±10.11
Okuryazar	9	3.7	14.44±5.41	7.88±4.31	10.66±3.96	33.00±11.97
İlkokul mez.	120	49.6	14.14±5.32	8.15±3.41	11.04±4.34	33.34±11.52
Ortaokul mez.	53	24.9	14.98±6.04	8.52±3.72	11.79±5.47	35.30±13.49
Lise mezunu	37	15.3	14.94±4.39	9.13±3.48	10.83±3.89	34.91± 9.56
Üniversite mez.	9	3.7	13.77±5.51	7.44±2.35	12.11±5.06	33.33±11.12
Test* ve p			2.547/.769	3.688/.595	3.867/.569	3.657/.600

*Kruskal Wallis test

**Mann-Whitney U test

Tablo 2. Öğrencilerin İnterneti Kullanma Tercihlerine Göre İBÖ ve Alt Boyutlarının Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Değişkenler		Kontrol Kaybı Alt ölçeği	Online Kalma İsteği Alt Ölçeği	Sosyal ilişkilerde olumsuzluk Alt Ölçeği	İnternet Bağımlılığı Ölçeği	
İnternette geçirilen süre (gün/st)*	n	%	$\bar{X} \pm SS$	$\bar{X} \pm SS$	$\bar{X} \pm SS$	
0-1 saat	31	12.8	10.64±3.73a	5.67±2.32a	9.51±2.95a	25.83±7.92a
2-4 saat	120	49.6	13.18±3.88b	7.65±2.65b	10.83±3.87ab	31.67±8.87b
5-7 saat	62	25.6	17.37±6.29c	9.96±3.68c	12.64±6.01b	39.98±13.72c
8 saat ve üzeri	29	12.0	17.96±5.12c	10.79±4.11c	12.13±4.00b	40.89±10.73c
Test** ve p			54.836/.000	51.370/.000	16.229/.001	52.666/.000
İnterneti kullanım amacı*						
Sosyal medya	173	71.5	15.21±5.33a	8.76±3.37a	11.45±4.55a	35.42±11.27a
Bilgiye erişim	59	24.4	12.08±4.44b	7.11±3.19b	10.15±3.65b	29.35±9.86b
Oyun	10	4.1	16.50±6.58a	9.00±5.14ab	15.10±6.60a	40.60±17.30a
Test** ve p			21.247/.000	13.185/.001	15.186/.001	20.481/.000
İnternete Bağlanma*						
Telefon ile	225	93.0	14.62±5.36	8.51±3.41a	11.29±4.44	34.43±11.38
Tablet ile	6	2.5	11.16±0.98	4.83±0.40b	9.66±1.50	25.66±1.50
Bilgisayar ile	11	4.5	13.81±6.14	7.45±4.69ab	12.00±7.08	33.27±16.72
Test** ve p			3.324/.190	10.785/.005	.528/.768	5.308/.070
Sosyal medya kullanma durumu						
Evet	229	94.6	14.72±5.35	8.45±3.52	11.39±4.62	34.56±11.67
Hayır	13	5.4	10.69±3.61	6.92±2.21	9.38±1.98	27.00±6.53
Test*** ve p			-2.967/.003	-1.480/.147	-1.452/.139	-2.393/.017
Kullanılan sosyal medya sayısı *						
1	40	16.5	13.25±5.30a	7.17±3.66a	10.62±3.80	31.05±11.31a
2	56	23.1	13.42±4.87a	7.78±2.94a	11.19±4.66	32.41±10.83a
3	61	25.2	14.56±4.52ab	8.45±3.50a	11.24±4.45	34.25±10.96ab
4 ve daha fazla	72	29.8	16.81±5.76b	9.70±3.53b	12.15±5.06	38.68±11.99b
Test** ve p			19.020/.000	20.128/.000	5.222/.156	18.308/.000
Uygulama alanında mobil cihaz kullanma						
Evet	198	81.8	14.92±5.54	8.62±3.60	11.38±4.64	34.92±11.90
Hayır	44	18.2	12.61±3.90	7.25±2.58	10.84±4.07	30.70±9.28
Test*** ve p			-2.399/.016	-2.170/.030	-.425/.671	-2.066/.039

*Aynı grupta iki veya daha fazla harf olması, bu grubun geçiş grubu olduğu göstermekte ve aynı harfi taşıyan gruplar arasında farklılık olmadığı şeklinde yorumlanmaktadır.

**Kruskal Wallis test

***Mann-Whitney U test

Tablo 3. Öğrencilerin İnternet Bağımlılığı Ölçeği ve Alt Boyutlarının Puan Ortalamaları ve Düzeyleri

İnternet Bağımlılığı Ölçeği	Ort.±SS	Min-Max	Bağımlılık Düzeyleri		
			Düşük	Orta	Yüksek
Kontrol kaybı	14.50±5.34	7-32	175 (72.3)	54(22.3)	13 (5.4)
Altboyut					
Daha Fazla online kalma isteği	8.37±3.47	4-20	159 (65.7)	69 (28.5)	14 (5.8)
Sosyal ilişkilerde olumsuzluk	11.28±4.54	8-30	220 (90.9)	20 (8.3)	2 (0.8)
İBÖ Toplam	34.16±11.57	19-74	198 (81.8)	41 (16.9)	3 (1.2)

Katılımcıların %74.4'ü en iyi teknolojik cihazın akıllı telefon olduğunu ifade etmiştir. “İnterneti ne sıklıkta kullanırsınız” sorusuna öğrencilerin %53.3'ü “her zaman” cevabını vermiş ve %49.6'sı günde 2-4 saat internette zaman geçirdiklerini belirtmiştir.

Öğrencilerin %93'ü telefon ile internete bağlandıklarını ve %71.5'i en çok “sosyal medya kullanımı” için interneti kullandıklarını ifade etmiştir. Öğrencilerin %94.6'sının en az bir ve %29.8'inin 4 ve üzeri sayıda sosyal medya hesabının bulunduğu belirlenmiştir (Tablo 2). İnternette, öğrencilerin %54.1'i hemşirelikle ilgili yenilikleri takip ettiğini, %61'i mesleki teknolojik dergi takip etmediğini, %81.8'i klinik uygulama alanlarında mobil cihaz kullandığını belirtmiştir. Klinik uygulama alanlarında internet kullanma amaçları sorulduğunda %46.7'si “sosyal medya kullanımı” olduğunu belirtmiştir (Tablo 2). Öğrencilerin sadece %24'ü hemşirelikle ilgili web sitelerini takip etmektedir.

İBÖ puan ortalamaları

Öğrencilerin İBÖ toplam puan ortalamasının 34.16±11.57 (19-74) olduğu, “kontrol kaybı” puan ortalamasının 14.50±5.34, “daha fazla online kalma isteği” puan ortalamasının 8.37±3.47, “sosyal ilişkilerde olumsuzluk” puan ortalamasının 11.28±4.54 olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin İBÖ kesme puanına göre %81.8'inin internet bağımlılık düzeyinin “düşük düzeyde”, %16.9'unun “orta düzeyde” ve %1.2'sinin “yüksek düzeyde” internet bağımlılığı olduğu bulunmuştur.

Korelasyon bulguları

Öğrencilerin yaşı ile telefon kullanma süresi arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir ($r = .500$ $p = .000$). Öğrencilerin yaşı ile İBÖ ve alt ölçekleri puan ortalamaları arasında anlamlı ilişki olmadığı saptanmıştır ($p > 0.05$). Öğrencilerin telefon kullanma süresi ile İBÖ ($r = .140$ $p = .030$) ve “sosyal ilişkilerde bozulma” alt boyutu arasında pozitif yönde çok zayıf düzeyde anlamlı ilişki olduğu belirlenirken ($r = .140$ $p = .030$), diğer alt boyutlar arasında ilişki olmadığı saptanmıştır (Tablo 4).

İBÖ puan ortalamasını etkileyen faktörler

İnternette 5 saat ve üzerinde zaman geçiren, interneti en çok sosyal medya ve oyun amaçlı kullanan öğrencilerin İBÖ puan ortalamalarının diğer öğrencilere göre daha fazla olduğu bulunmuş ve İBÖ puan ortalamalarının gruplar arası farklarının istatistiksel olarak ileri düzeyde anlamlı olduğu saptanmıştır ($p < 0.05$). Sosyal medya kullanan öğrencilerin İBÖ toplam puanının (34.56±11.67) ve kontrol kaybı alt boyut puanının (14.72±5.35) kullanmayan öğrencilere göre daha fazla olduğu ve gruplar arası farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p < 0.05$). Öğrencilerin kullandığı sosyal medya sayısı arttıkça İBÖ puan ortalamasının arttığı saptanmıştır. Uygulama alanlarında mobil cihaz kullanan öğrencilerin İBÖ toplam puanının, kontrol kaybı alt boyut puanının ve online kalma isteği alt boyut puanının kullanmayan öğrencilere göre daha fazla olduğu belirlenmiştir ($p < 0.05$) (Tablo 2).

Tablo 4. Öğrencilerin Bazı Özelliklerinin Korelasyon Analizi

	Yaş	İnternet kullanma yaşı	Telefon kullanma süresi	İnternet Bağımlılığı Ölçeği	Kontrol Kaybı Alt Ölçeği	Online Kalma İsteği Alt Ölçeği	Sosyal İlişkilerde Bozulma Alt Ölçeği
	r	r	r	r	r	r	r
Yaş	1	.035	.500**	-.083	-.073	-.121	-.034
İnternet kullanma yaşı		1	-.071	.091	.109	.058	.058
Akıllı telefon kullanma süresi			1	.143*	.114	.112	.140*
İnternet Bağımlılığı Ölçeği				1	.919**	.845**	.819**
Kontrol Kaybı Alt Ölçeği					1	.747**	.593
Online Kalma İsteği Alt Ölçeği						1	.506
Sosyal İlişkilerde Bozulma Alt Ölçeği							1

* $p < 0.05$ seviyesinde anlamlıdır ** $p < 0.01$ seviyesinde anlamlıdır, Spearman korelasyon analiz testi yapılmıştır

Tartışma

Teknolojinin gelişmesi ile birlikte internet kullanımı her geçen gün artış göstermekte, neredeyse hayatın her alanında yer almakta ve yaşamı kolaylaştırmaktadır. Teknolojideki gelişmeler internet erişilebilirliğini kolaylaştırmış ve internet bağımlılığını da beraberinde getirmiştir. Üniversite öğrencilerinde yapılan çalışmalar bu yaş grubunda farklı düzeylerde internet bağımlılığını ortaya koymaktadır (Aslan ve Yazıcı, 2016; Kırığ ve ark., 2016; Yılmaz ve ark., 2017). Eğitimleri sonunda birer sağlık profesyoneli olacak olan hemşirelik öğrencilerinin internet kullanım amaçları ve internet bağımlılık durumları önemli bir konudur. Teknoloji ve internetin yaygınlaşması, insanların daha erken yaşlarda internetle tanışmasını sağlamıştır. Çalışmamızda öğrencilerin 12 yaşında internet kullanmaya başladığı bulunmuştur. Öğrencilerin 8 yıldır kendilerine ait cep telefonlarının olduğu, neredeyse tamamının akıllı telefona sahip olduğu ve çoğunun kendine ait bir bilgisayarını olduğu bulunmuştur.

Çalışmamızda hemşirelik öğrencilerinin İBÖ puan ortalamasının 34.16 ± 11.57 olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin yalnızca %1.2'sinin yüksek internet bağımlılığı olduğu belirlenmiştir. Aslan ve Yazıcı (2016) üniversite öğrencilerinin %2'sinin, Ergin ve ark. (2013) %6'sının, Gunay ve ark. (2018) ise, %0.2'sinin internet bağımlılığı olduğu belirlenmiştir. Hemşirelik öğrencileriyle yapılan diğer çalışmalarda öğrencilerin düşük düzeyde akıllı telefon ve internet bağımlısı olduğu belirtilmiştir (Kırığ ve ark., 2016; Yılmaz ve ark., 2017). Younes ve ark. (2016) öğrencilerin %16.8'inin potansiyel internet bağımlısı olduğunu saptamıştır. Literatür incelemesi sonucunda üniversite öğrencilerinde internet bağımlılık düzeylerinin çalışmamızla benzer olarak düşük düzeyde olduğu görülmektedir. Bu çalışmadaki öğrencilerin bağımlılık düzeyleri hemşirelik öğrencileri ile benzerlik göstermektedir. Diğer fakülte öğrencilerinin bağımlılık düzeyleri de çalışmamızla benzerlik göstermekle birlikte, farklı oranlar olduğu göze çarpmaktadır (Ergin

ve ark., 2013; Aslan ve Yazıcı, 2016; Younes ve ark., 2016; Gunay ve ark., 2018). İnternet bağımlılık oranlarındaki bu farklılık çalışma gruplarının sosyo-demografik farklılıklarından, çalışmaların farklı zaman dilimlerinde, farklı ölçme araçlarıyla ve farklı gruplarda yapılmış olması ile ilişkilendirilebilir.

Bu çalışmada öğrencilerin internet bağımlılığının sınıf, cinsiyet, yaşanan yer, mezun olunan okul ve anne-baba eğitim durumu gibi özelliklerinden etkilenmediği bulunmuştur. Kırağ ve ark (2016) çalışmasında erkek öğrencilerin İBÖ puanlarının kız öğrencilere göre daha yüksek olduğunu belirtmiştir. Literatür incelendiğinde cinsiyetin internet bağımlılığı ile ilişkili olduğunu söyleyen çalışmalar (Liu ve ark., 2011; Kırağ ve Güver, 2019) olduğu gibi, cinsiyetten bağımsız olduğunu gösteren çalışmalar (Ergin ve ark., 2013; Aslan ve Yazıcı, 2016) da mevcuttur. Yapılan bir çalışmada, öğrencilerin internet bağımlılıklarının babalarının eğitim durumundan etkilendiği belirtilmektedir (Kırağ ve ark., 2016). Buna karşın yapılan başka bir çalışmada, bu çalışma sonuçlarıyla benzer bir şekilde öğrencilerin anne ve baba eğitim durumunun internet bağımlılık düzeyleri üzerinde etkisi olmadığını belirtmiştir (Kırağ ve Güver, 2019).

Çalışmamızda “*interneti ne sıklıkta kullanırsınız*” sorusuna öğrencilerin yaklaşık yarısı “her zaman” cevabını vermiştir. Öğrencilerin günlük internet kullanım saatleri ve İBÖ puan ortalamaları değerlendirildiğinde internette günlük 5 saat ve üzerinde zaman geçiren öğrencilerin İBÖ toplam puanı ve tüm alt boyut puanlarının diğer öğrencilere göre daha fazla olduğu belirlenmiştir. Aslan ve Yazıcı (2016) çalışmalarında internet bağımlısı ve riskli internet bağımlısı olan öğrencilerin haftalık 40 saatten fazla internet kullandıklarını ve ortalama internet kullanıcısı olan bir öğrenciye göre 4 kattan fazla internet kullandıklarını belirtmiştir. Ergin ve ark. (2013) çalışmasında günde 2 saatten fazla interneti kullanan öğrencilerin daha az internet kullanan öğrencilere göre internet bağımlılıklarının daha fazla olduğunu bildirmiştir. Aynı çalışmada riskli bağımlı grubun haftada ortalama 20 saat internet kullandığı belirtilmiştir. Kırağ ve ark

(2016) öğrencilerin %35’inin günlük 1-3 saat internete bağlandığını saptamış ve internete bağlanma süresi arttıkça, internet bağımlılık puan ortalamalarının arttığını ifade etmiştir. Aynı çalışmada internete bağlanma sıklığı arttıkça internet bağımlılığı artış göstermiştir. Gunay ve ark. (2018) öğrencilerin günlük ortalama 4.2 saat internette zaman geçirdiklerini ve öğrencilerin internet kullanımındaki günlük bir saatlik artışın internet bağımlılığı riskini %10 arttırdığını belirtmiştir. Tayland’da yapılan bir diğer çalışma, internet kullanımı günde 5 saatten fazla olan öğrencilerin, günde iki saatten az internet kullananlara göre internet bağımlılığı riskinin yaklaşık 2.2 kat daha fazla olduğu saptanmıştır (Boonvisudhi ve Kuladee, 2017). Malezya’da yapılan diğer bir çalışmada üniversite öğrencilerinin internet kullanım süresi ile internet bağımlılığı arasında ilişki olduğu belirtilmiştir (Ching ve ark., 2017). Anand ve ark (2018)’nın çalışmasında ise, günde 3 saatten fazla internet kullanan öğrencilerin internet bağımlılığı açısından daha riskli oldukları saptanmıştır. Literatür incelemelerinin sonucunda internete bağlanma sıklığı ve internette geçirilen süre arttıkça internet bağımlılıklarının arttığı ve çalışmamızın bulgularının literatüre benzerlik gösterdiği söylenebilir.

İnternet bağımlılığı açısından öğrencilerin internette geçirdikleri zaman kadar bu zamanı nasıl değerlendirdikleri de önemli bir parametredir. Çalışmamızda öğrenciler interneti en fazla sosyal medyaya erişim için kullandıklarını belirtmiştir. Öğrencilerin yarısı internet aracılığıyla meslekleri ile ilgili yenilikleri takip ettiklerini bildirmiştir. Öğrencilerin çoğunluğu mesleki uygulama alanlarında mobil cihaz kullandıklarını ve neredeyse yarısının mobil cihaz kullanma amacının sosyal medya kullanımı olduğu belirlenmiştir. İnterneti en fazla sosyal medya ve oyun amacı ile kullanan öğrencilerin İBÖ toplam puanı ve tüm alt boyut puanlarının interneti bilgiye erişim için kullanan öğrencilere göre daha fazla olduğu belirlenmiştir. Sosyal medya kullanan öğrencilerin kullanmayanlara göre kontrol kaybının ve internet bağımlılığının daha fazla olduğu saptanmıştır. Günay ve ark

(2018) çalışmalarında öğrencilerin interneti en çok iletişim ve eğlence amaçlı kullandıklarını bildirmiştir. Diğer bir çalışma üniversite öğrencilerinin neredeyse yarısının interneti eğlence için kullandığını ve öğrencilerin sadece %7'sinin interneti eğitim amaçlı kullandığını belirtmiştir (Ching ve ark., 2017). Öğrencilerin kullandığı sosyal medya sayısı arttıkça internet bağımlılık puanlarının arttığı belirlenmiştir. Aslan ve Yazıcı (2016) çalışmalarında öğrencilerin interneti en sık bilgi erişimi için kullandıklarını ve internet bağımlılığı olan öğrencilerinde en sık internet kullanma nedeninin sosyal medyaya erişim olduğunu belirlemiştir. İncelenen çalışmalar doğrultusunda öğrencilerin interneti daha fazla eğlence, iletişim ve sosyal medya kullanımı için kullandıkları söylenebilir. Sosyal medya ve eğlence amaçlı internet kullanımının internet bağımlılığı ve internet kullanım süresi ile ilişkili olduğu söylenebilir.

Sonuçlar ve Öneriler

Çalışmanın sonucunda, hemşirelik öğrencilerinin çoğunluğunun düşük düzeyde internet bağımlılıkları olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin internet kullanma amaçlarının ve internet kullanma sürelerinin internet bağımlılık düzeyini etkilediği saptanmıştır. Mesleki gelişmeleri takip etmenin öğrencilerin internete bağlanma amaçları arasında küçük bir yer tuttuğu ve öğrencilerin çoğunluğunun sosyal medya kullanımı amacı ile interneti kullandığı belirlenmiştir. Öğrencilerin internet kullanımı konusunda bilinçlenmesini sağlayacak uygulamaların artırılması ve öğrencilerin sosyal medya kullanımı göz önünde tutulduğunda, internetin verimli kullanılması için uygun eğitimler ve girişimsel çalışmalar yapılması önerilir.

Teşekkür

Araştırmaya katılan öğrencilere ve araştırmanın yapılmasına izin veren kurum yönetimine teşekkür ederiz. Araştırma verileri, makale olarak yazılırken ilave istatistiksel analiz yapılmıştır.

Araştırmanın Etik Yönü/ Ethics Committee

Approval: Araştırmanın yapılabilmesi için, ilgili kurumdan yazılı izin alınmıştır. Öğrencilere çalışmanın amacı, gerekçesi, veri toplama süreci hakkında bilgi verilmiş, araştırmaya katılmalarının kendileri için bir risk getirmeyeceği, araştırmaya katılmayı kabul etmeleri halinde, kimlik bilgilerinin gizli kalacağı, istedikleri anda çalışmadan ayrılacakları belirtilmiştir. Bu açıklamalar sonucunda, araştırmaya katılmayı kabul eden öğrencilerin bilgilendirilmiş sözlü onamları alınmıştır. Araştırmada Helsinki Deklerasyonu ilkelerine uyulmuştur.

Hakem/Peer-review: Dış hakem değerlendirmesi.

Yazar Katkısı/Author Contributions:

Fikir/kavram: NE, MG, ES; Tasarım: NE, MG, ES; Veri toplama ve/veya Veri İşleme: MG, ES; Analiz ve/veya Yorum: NE, MG; Kaynak tarama: NE, MG; Makalenin Yazımı: NE, MG; Eleştirel inceleme: NE, MG.

Çıkar çatışması/Conflict of interest: Herhangi bir çıkar çatışması söz konusu değildir. **Finansal Destek/Financial Disclosure:** Finansal destek alınmamıştır.

Çalışma Literatüre Ne Kattı?

- Öğrencilerin çoğunluğunun internet bağımlılık düzeyleri düşük seviyededir.
- Öğrenciler interneti daha çok sosyal medya için kullanmaktadır.
- Öğrencilerin akıllı telefon kullanma süresi arttıkça, internet bağımlılığı ve sosyal ilişkilerde bozulma düzeyi artmaktadır.

Kaynaklar

- Anand N, Jain PA, Prabhu S, Thomas C, Bhat A, Prathyusha PV ve ark. (2018). Internet use patterns, internet addiction, and psychological distress among engineering university students: A study from India. *Indian Journal of Psychological Medicine*, 40(5), 458-467.
- Arısoy Ö. (2009). İnternet bağımlılığı ve tedavisi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 1(1), 55-67.
- Aslan E, Yazıcı A. (2016). Üniversite öğrencilerinde internet bağımlılığı ve ilişkili sosyodemografik faktörler. *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 19(3), 109-117.

- Boonvisudhi T, Kuladee S. (2017). Association between Internet addiction and depression in Thai medical students at faculty of medicine, Ramathibodi Hospital. *PLoS ONE*, 12,e0174209.
- Ching SM, Hamidin A, Vasudevan R, Sazlyna MS, Wan Aliaa WS, Foo YL ve ark. (2017). Prevalence and factors associated with internet addiction among medical students-A cross-sectional study in Malaysia. *Medical Journal of Malaysia*, 72(1), 7-11.
- Davis RA, Flett GL, Besser A. (2002). Validation of a new scale for measuring problematic internet use: Implications for pre-employment screening. *Cyberpsychology&Behavior*, 5(4), 331 -345.
- Ergin A, Uzun SU, Bozkurt Aİ. (2013). Tıp fakültesi öğrencilerinde internet bağımlılığı sıklığı ve etkileyen etmenler. *Pamukkale Tıp Dergisi*, (3), 134-142.
- Gunay O, Ozturk A, Arslantas EE, Sevinc N. (2018). Internet addiction and depression levels in Erciyes University students. *Dusunen Adam The Journal of Psychiatry and Neurological Sciences*, 31, 79-88.
- Hahn A, Jerusalem M. (2001). Internetsucht: Reliabilität und validität in der online-forschung. In *Online-Marktforschung*, 213-233, Gabler Verlag, Wiesbaden,
- Kawabe K, Horiuchi F, Ochi M, Oka Y, Ueno S. (2016). Internet addiction: Prevalence and relation with mental states in adolescents. *Psychiatry and Clinical Neurosciences*, 70(9), 405-412.
- Kırağ N, Yıldız H, Hayar E, GÜdü G, Kandemir E, Çınar H, Öztürk N.(2016) Hemşirelik öğrencilerinin internet bağımlılığı ve ilişkili faktörler. *Uluslararası Hakemli Hemşirelik Araştırmaları Dergisi*, 8, 15-36.
- Kırağ N, Güver Y. (2019). Hemşirelik Öğrencilerinin İnternet Bağımlılığı ve Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları Arasındaki İlişki. *Bağımlılık Dergisi*, 20(4), 232-240.
- Köse D, Çınar N, Akduran F. (2012). Hemşirelik öğrencilerinde internet bağımlılığının kişilik özellikleri ve zaman yönetimi ile ilişkisi. *Sakarya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 16(3), 227-233.
- Kuss DJ, Lopez-Fernandez O. (2016). Internet addiction and problematic Internet use: A systematic review of clinical research. *World Journal of Psychiatry*, 6(1), 143-176.
- Liu TC, Desai RA, Krishnan-Sarin S, Cavallo DA, Potenza MN. (2011) Problematic Internet use and health in adolescents: data from a high school survey in Connecticut. *The Journal of Clinical Psychiatry*, 72(6), 836-845.
- Şahin C, Korkmaz Ö. (2011). İnternet bağımlılığı ölçeğinin Türkçeye uyarlanması. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32, 101-115.
- Şahin, C. (2014). An analysis of the relationship between internet addiction and depression levels of high school students. *Participatory Educational Research*, 1(2), 53-67.
- Yılmaz D, Çınar HG, Özyazıcıoğlu N. (2017). Hemşirelik öğrencilerinde akıllı telefon ve internet bağımlılığı ile üst ekstremite fonksiyonel aktivite düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *SDÜ Sağlık Bilimleri Dergisi*, 8(3), 34-39.
- Younes F, Halawi G, Jabbour H, El Osta N, Karam L, Hajj A, et al. (2016). Internet addiction and relationships with insomnia, anxiety, depression, stress and self-esteem in university students: A cross-sectional designed study. *PloS One*, 11(9), e0161126.
- Young KS (2004). Internet addiction: A new clinical phenomenon and its consequences *American Behavioral Scientist*, 48(4), 402-441.